

Міністерство аграрної політики та продовольства України
Подільський державний аграрно-технічний університет

С.М. Грушецький

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ З ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Рекомендовано методичною радою Подільського державного аграрно-технічного університету, як навчальний посібник для студентів, спеціалістів, магістрів і викладачів інженерних спеціальностей аграрних вищих навчальних закладів

Кам'янець-Подільський
ФОП Сисин О.В.

Абетка
2013

УДК 332.2
ББК 41.9:65.9
Т 38

*Рекомендовано до друку фаховою
методичною комісією Інституту механізації і
електрифікації сільського господарства
(протокол № 1 від 3 вересня 2012 р.) і
методичною радою Подільського державного
аграрно-технічного університету (протокол
№ __ від «__» _____ 2013 р.)*

Автор *С.М. Грушецький*, кандидат технічних наук, доцент;

За редакцією *С.М. Грушецького*.

Рецензенти: *В.І. Дуганець*, кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри транспортних технологій, перший проректор, проректор з навчально-методичної роботи Подільського державного аграрно-технічного університету;

Н.В. Бахмат, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики дошкільної і початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Грушецький С.М. Конспект лекцій з інноваційних технологій виробництва сільськогосподарської продукції : [навч. посіб. для студентів інжен. спец. на освітньо-кваліфікаційному рівні «Спеціаліст», «Магістр»] / Грушецький С.М. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2013. – 264 с.

У навчальному посібнику приведена методика вивчення дисципліни «Інноваційні технології виробництва сільськогосподарської продукції» для студентів інженерних спеціальностей на освітньо-кваліфікаційному рівні «Спеціаліст», «Магістр» у вищих навчальних закладах та при вивченні професійно-практичних дисциплін нормативного циклу з інноваційних технологій виробництва сільськогосподарської продукції.

Приведено конспект лекцій з трьох змістових модулів, а саме: виробництва сільськогосподарської продукції, наукових основ інноваційних технологій виробництва сільськогосподарської продукції і рекомендованих технологічних карт та витрати на виробництво сільськогосподарської продукції.

Для студентів, науково-педагогічних та педагогічних працівників вищих навчальних закладів.

УДК 332.2
ББК 41.9:65.9

© С.М. Грушецький, 2013
© ПДАТУ, 2013

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Лекція № 1. Вступ. Стан та тенденції розвитку виробництва сільськогосподарської продукції	6
Лекція № 2. Пріоритетні технології виробництва сільськогосподарської продукції.....	32
Лекція № 3. Технічні засоби виробництва сільськогосподарської продукції	48
Лекція № 4. Вимоги до застосування технологічних систем в рослинництві	69
Лекція № 5. Інноваційні технології виробництва озимих зернових культур	83
Лекція № 6. Інноваційні технології виробництва ярих зернових культур.....	105
Лекція № 7. Інноваційні технології виробництва круп'яних культур	115
Лекція № 8. Інноваційні технології виробництва технічних культур	121
Лекція № 9. Інноваційні технології виробництва зернофуражних і кормових культур	142
Лекція № 10. Оптимізація технологічних процесів виробництва сільськогосподарської продукції	154
Лекція № 11. Обґрунтування складу і план використання техніки	167
Лекція № 12. Методичні підходи до визначення нормативних витрат і розрахунку цін на основні види сільськогосподарської продукції	173
Лекція № 13. Технологія і розрахунки вартості технічних засобів на вирощування сільськогосподарської продукції.....	199
Лекція № 14. Рекомендовані технологічні карти та витрати на виробництво сільськогосподарської продукції	217
 Додатки.....	 233
Відомості про авторів	263

ПЕРЕДМОВА

Підвищення ефективності агровиробництва потребує докорінного вдосконалення технологій вирощування сільськогосподарських культур, забезпечення їх необхідними матеріально-технічними та фінансовими ресурсами, чіткого виконання усіх технологічних прийомів у відповідні агротехнічні строки.

Порушення технологічної дисципліни обумовлює різке зниження урожайності сільськогосподарських культур. Так, несвоєчасне виконання технологічних операцій призводить до недобору біологічного врожаю та прямих втрат вирощеної продукції, погіршення її якості.

Тому, першочерговим завданням для агроформувань на сучасному етапі є підвищення технологічного рівня виробництва сільськогосподарської продукції.

Технології вирощування зернових і технічних культур, які запропоновано, базуються на досягненнях науки і передового досвіду кращих вітчизняних сільськогосподарських підприємств, а також враховують світові тенденції розвитку агро виробництва.

Варто зазначити, що передбачено різні варіанти технологій і технічних засобів. Останнє дозволяє адаптувати їх до конкретних умов як високо розвинутих агро формувань, так і малозабезпечених господарств.

Запропоновано технології для чотирьох рівнів ресурсного забезпечення агропідприємств: від варіанта мінімально необхідного переліку агротехнічних операцій при мінімальному застосуванні добрив та з використанням традиційних найпоширеніших зразків вітчизняної техніки до варіанта використання інноваційних високих технологій із застосуванням всього необхідного комплексу добрив і засобів захисту рослин та високопродуктивної новітньої техніки як вітчизняного виробництва, так і виробництва провідних фірм світу.

Високий рівень ресурсного забезпечення підприємств характеризується наявністю сучасної сільськогосподарської техніки, застосуванням повних систем удобрення та комплексного захисту рослин. При розробці технологій для підприємств цього рівня була врахована висока культура виробництва, можливість застосування інтенсивних технологій та, відповідно, отримання високих врожаїв сільськогосподарських культур.

При проектуванні технологій для підприємств **достатнього рівня** ресурсного забезпечення була врахована укомплектованість машинно-тракторного парку підприємств вітчизняною технікою, яка здатна виконувати всі необхідні технологічні операції за традиційними технологіями вирощування сільськогосподарських культур, а також наявність достатньої кількості оборотних коштів для застосування систем удобрення та хімічного захисту рослин.

Задовільний рівень ресурсного забезпечення характеризується наявністю в складі машинно-тракторного парку підприємства техніки вітчизняного виробництва зі значною часткою застарілих машин, обмеженістю коштів для застосування повних систем удобрення та хімічного захисту рослин.

Технології вирощування сільськогосподарських культур при **низькому рівні** ресурсного забезпечення передбачають укомплектованість машинно-тракторного парку аграрних підприємств застарілою вітчизняною технікою та забезпеченість коштами для використання мінімальних доз добрив та засобів хімічного захисту рослин з метою отримання запланованих врожаїв.

Представлені технології будуть корисними керівникам та спеціалістам сільськогосподарських підприємств різних організаційно-правових форм та різних форм власності, науковцям і студентам аграрних спеціальностей. Вони також можуть становити методичну основу розробки бізнес-планів у сфері агробізнесу та формування техніко-економічних і фінансових показників діяльності підприємств аграрної сфери АПК.

Засвоєння навчальної інформації передбачається під час проведення лекційного курсу.

Список рекомендованої літератури та інших дидактичних засобів

Базова

1. Ціноутворення та нормативні витрати в сільському господарстві / теорія, методологія, практика / За ред. П.Т. Саблука, Ю.Ф. Мельника, М.В. Зубця, В.Я. Месель-Веселяка. – К., 2008.
2. Теорія ціноутворення та технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур / За ред. П.Т. Саблука, Ю.Ф. Мельника, М.В. Зубця, В.Я. Месель-Веселяка. – К., 2008. – 698 с.
3. Нормативна собівартість та ціни на сільськогосподарську продукцію / За ред. П.Т. Саблука, Ю.Ф. Мельника, М.В. Зубця, В.Я. Месель-Веселяка. – К.: – 2008. – 650 с.
4. Технології та нормативи витрат на вирощування кормових та зернофуражних культур / За ред. П.Т. Саблука, Д.І. Мазоренка, Г.Є. Мазнева. – Київ: ННЦІАЕ. – 2009. – 756 с.
5. Технологія виробництва продукції рослинництва : навч. посіб. Ч.2 / [Мельник С.І., Муляр О.Д., Кочубей М.Й., Іванцов П.Д.]. – К. : Аграрна освіта, 2010. – 427 с.
6. Механізація технологічних процесів в землеробстві : навчально-методичний комплекс : навч. посіб. для студентів інжен. спец. на осв.-кваліф. рівні «Бакалавр» напряму «Енергетика та енергетичні системи в агропромисловому комплексі» / [С.М. Грушецький, І.М. Бендера, Т.Д. Іщенко та ін.]. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2011. – 352 с. ISBN 978-617-539-050-4 (*Лист МОНУ № 1/11-7931 від 17 серпня 2010 р.*).

Допоміжна

1. С.П. Панчик, М.Я. Дмитришак, Д.М. Алімов, В.А. Мокрієнко, О.М. Миропольський, В.М. Гаврилюк Технологія виробництва продукції рослинництва. Підручник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. – 1000 с.
2. Ковальчук М. І. Економічний аналіз у сільському господарстві: Навч.-метод. посібник для самостійного вивч. дисципліни. – К.: КНЕУ, 2002. – 282 с.
3. Семенюк Н. А., Петренко В. Г. Економічний аналіз: Навчально-методичний посібник з економічних спеціальностей для аграрних вищих навчальних закладів. К.: НМЦ, 2004. – 222 с.

Навчально-методичний комплекс

ГРУШЕЦЬКИЙ Сергій Миколайович

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ З ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Здано в набір 5.02.2013. Підписано до друку 12.02.2013.

Формат 60×84¹/₁₆. Папір офсетний. Друк офсетний.

Гарнітура #SchoolBook. Зам. 3-1042.

Умов. друк. арк. 16,04. Обл.-вид. арк. 15,12.

ФОП Сисин О.В.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців та виготівників видавничої продукції
від 27.11.2006 р. Серія ДК №2699.

32300, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський,
вул. Князів Коріатовичів, 9 а; а/с 111;
тел./факс (03849) 2-73-84; моб. 80984253404; 80984216615;
e-mail: abetka2006@yandex.ru; <http://www.abetka.biz.ua>